

Arkivsak: 24/00287-8

Saksbehandler: Kåre Johan Grønbech

Saksgang	Møtedato	Utvalgssak
Hovedutvalg for kommuneutvikling	01.09.2026	

Hovedplan for vannforsyning og avløp/vannmiljø i Aure kommune - Forslag til høring

Kommunedirektørens innstilling:

Med hjemmel i plan- og bygningsloven, legges forslag til kommunedelplan for vann og avløp i Aure kommune 2027 – 2039 ut til offentlig høring inklusive oversending til sektormyndigheter, med svarfrist 01.11.26.

Saksopplysninger

Bakgrunn og formål

Både kommuneloven og plan- og bygningsloven stiller krav om at kommunen skal drive langsiktig planlegging. Kommuneplaner skal ivareta både kommunale, regionale og nasjonale mål, interesser og oppgaver. Vannforsyning (V) og avløpshåndtering (A) er av kommunens primæroppgaver. Kommunen er ikke pålagt å ha hovedplan for disse områdene. De fleste kommuner velger likevel å legge slike planer til grunn for prioritering av tiltak og investeringer. Aure kommune hadde en hovedplan for avløp for perioden 1997-2007, som siden ikke er rullert. Det har ikke vært noe tilsvarende for vannforsyning. Kommunedirektøren vurderer det hensiktsmessig og nødvendig å utarbeide hovedplan for vann og avløp (VA). Dette for å sikre gjennomføring av tilstrekkelige og riktige tiltak for forskrifts- og miljømessige VA-tjenester og godt vannmiljø.

En hovedplan skal for områdene vannforsyning og avløp:

- Være et viktig styringsdokument for gjennomføring av tiltak som er nødvendige for en kostnadseffektiv og bærekraftig forvaltning.
- Inneholde tiltak som skal inngå i kommunens økonomiplan.
- Sette konkrete mål med klare kriterier for måloppnåelse.
- Ha en planperiode på 12 år, med rullering i løpet av de to siste årene av perioden.
- Være et levende dokument, til bruk i bruk i den daglige drifta.

Aure kommune velger da å utarbeide felles ny hovedplan for vannforsyning og avløp/vannmiljø inklusive oppfølging av private vann- og avløpsanlegg i spredt bebyggelse og tilstand i vassdrag/resipienter. Planen skal ha form som en temaplan, men med prosessreglene i plan- og bygningsloven som førende for arbeidet. Dette innebærer dobbel politisk behandling med 6 uker mellomliggende høring av planforslaget.

Rammer

Hovedplanen forholder seg til en rekke lover og forskrifter, planer og veiledere:

- Forurensningsloven og forurensningsforskriften, som bl.a. setter krav til utslipp fra avløpsrenseanlegg
- Vannforskriften med krav til gjennomføring av avbøtende miljøtiltak for at vannforekomster skal nå god økologisk tilstand
- Vannressursloven, gjødselvereforskriften, internkontrollforskriften, plan- og bygningsloven, byggt teknisk forskrift, naturmangfoldloven, folkehelseloven m.fl. er også relevante regelverk
- Kommuneplanen
- Regional vannforvaltningsplan etter vannforskriften, som setter miljømål for vannforekomstene i kommunen.

Tema

I arbeidet med hovedplanen er målene å:

- Utrede nødvendige tiltak innen avløp og vannmiljø for å nå lovfesta krav.
- Kartlegge og beskrive tilstanden til kommunale og private avløpsanlegg i kommunen.
- Beskrive tilstanden i vannforekomstene ut fra ny informasjon fra de siste årenes miljøundersøkelser.
- Vurdere forhold knyttet til overvann og klimatilpasning.
- Gi en oversikt over eksisterende planer og rutiner i forhold til beredskap og internkontroll.
- Påpeke avvik mellom dagens tilstand og målsettingene.
- Utrede og prioritere mellom ulike investeringstiltak på grunnlag av kost/nytte-vurderinger.
- Beskrive tiltak for sanering og opprydding i private avløpsanlegg.
- Vurdere og prioritere drifts- og utredningstiltak.
- Sammenfatte tiltakene i en handlingsplan, og beregne konsekvensene for gebyrnivået.

Prosess

Planforslaget er utarbeidet av konsulent (Rambøll) på oppdrag fra Aure kommune. En arbeidsgruppe med deltakere fra kommunalteknikk og Rambøll fulgte opp arbeidet. Annet personell fra kommunen, bidro ved behov. Videre framdrift for behandling av planen blir slik:

1. Offentlig høring (6 uker) av forslaget etter behandling og vedtak i hovedutvalget (KOMUT) 01.09.2026 med høringsfrist 1.nov-26.
2. Revidert planversjon med innspill og merknader innarbeidet, til ny politisk behandling (komut, innstillende for endelig behandling) 24.11.2026.
3. Endelig behandling i kommunestyret. 08.12.2026.

Status vann

Aure kommune har 5 kommunale vannverk som forsyner ulike deler av kommunen med en rapportert tilknytning på rundt 2700 fastboende. Ingen av vannverkene er koblet sammen. Analyse av risiko og sårbarhet (ROS) for de kommunale vannverkene gjennomført i 2021, konkluderer med relativ robust vannforsyning. Tiltak i ROS-analysen som foreløpig ikke er gjennomført, er videreført som tiltak i hovedplanen. Det er registrert 3 private vannverk i kommunen med en rapportert tilknytning på rundt 750 fastboende.

Status avløp

De kommunale renseanleggene i Aure består av et silanlegg i Aure sentrum og flere slamavskillere. På grunn av mye spredt bebyggelse, er det også mye spredt avløp. Dette består vesentlig av private slamavskillere som ikke er tilkoblet det kommunale avløpsnett. Siden Aure kommune er omgitt av sjø,

er dette hovedmottakeren av rensset avløpsvann. Forrige hovedplan for avløp i kommunen var for perioden 1997-2000. I løpet av disse årene ble det ryddet opp i de kjente felles direkteutslippene, og flere kommunale slamavskillere ble bygget.

Private renseanlegg i kommunen består av ca. 1900 slamavskillere, ca. 30 tette tanker og 10 minirensanlegg. Det finnes ikke tall på eventuelle direkteutslipp, men det er sannsynligvis noen få tilhørende enkelthus/hytter. Anleggene har i hovedsak sjø og jord (infiltrasjon) som resipient. Tømming blir utført i interkommunal ordning (ReMidt) med faste ruter og tømmeintervall, ut fra belastning på anleggene. Synlige avvik ved tømming blir varslet til kommune i form av en årlig mangelliste. Det er blant annet kjent at en del eldre anlegg er underdimensjonert, og at flere infiltrasjonsanlegg er tette. Ut over dette foreligger det lite informasjon om tilstanden til de private anleggene. Aure kommune har lovpålagt oppfølgingsansvar iht. forurensningsforskriften §12-2 [34]. Å føre tilsyn med de private anleggene i kommunen er et omfattende arbeid, som det er nødvendig å finne løsninger for. Interkommunalt samarbeid kan her være en mulig løsning.

Status vannmiljø og resipienter

Aure inngår i Nordre Nordmøre vassområde, som er en del av Vassregion Møre og Romsdal. I Aure kommune er det registrert 122 vannforekomster. Derav er 25 av forekomstene kystvann. Det er ikke gjennomført resipientundersøkelser i regi av kommunen. Informasjon om resipientene begrenses derfor til informasjon hentet fra sentrale register. Etter vannforskriften skal overflatevann beskyttes slik at vannforekomsten har minst god økologisk og kjemisk tilstand.

Vurdering

Aure kommune vurderer at saken vil kunne ha en effekt på følgende av FNs bærekraftsmål:

	Mål 1 Utrydde fattigdom		Mål 10 Mindre ulikhet
	Mål 2 Utrydde sult		Mål 11 Bærekraftige byer og samfunn
X	Mål 3 God helse		Mål 12 Ansvarlig forbruk og produksjon
	Mål 4 God utdanning		Mål 13 Stoppe klimaendringene
	Mål 5 Likestilling mellom kjønnene	X	Mål 14 Liv under vann
X	Mål 6 Rent vann og gode sanitærforhold	X	Mål 15 Liv på land
	Mål 7 Ren energi for alle		Mål 16 Fred og rettferdighet
	Mål 8 Anstendig arbeid og økonomisk vekst		Mål 17 Samarbeid for å nå målene

X	 Mål 9 Innovasjon og infrastruktur
---	--

Målene for vann, avløp og vannmiljø i Aure kommune

Målene for vannforsyningen i Aure kommune er definert med utgangspunkt i *Nasjonale mål for vann og helse med gjennomføringsplan* (Helse- og omsorgsdepartementet, Klima- og miljødepartementet, 2024), samt Aure kommune sin overordnede kommuneplan. Samfunnsdelen i kommuneplanen omtaler at innbyggerne skal ha drikkevann av høy kvalitet (Aure kommune, 2021), og planstrategien omtaler kjente utfordringer innenfor sektoren (Aure kommune, 2024). Det overordnede målet for vannforsyningen i kommunen er at innbyggerne skal ha godt, nok og trygt drikkevann.

Målene for avløp og vannmiljø er knyttet opp mot forurensingsforskriften, vannforskriften, og *Nasjonale mål for vann og helse med gjennomføringsplan* (Helse- og omsorgsdepartementet, Klima- og miljødepartementet, 2024). Aure kommune sin overordnede kommuneplan er også vurdert i måldefineringen, der planstrategien omtaler utfordringer innenfor sektoren (Aure kommune, 2024). Det overordnede målet for avløp og vannmiljø settes til: avløpssystemene skal ha kapasitet for fremtidige økte mengder, og bidra til god kjemisk og økologisk tilstand i resipientene.

Tiltak i planperioden

Nr	Tiltak alle vannverk
1.1	Systematisk kartlegging av kritiske ledningsstrek med tiltaksvurdering, blant annet vurdere behov for dublering av ledningsstrek.
1.2	Etablere plan og utstyr for utkjøring av nødvann innen 24 timer etter stans i forsyningen.
1.3	Revidere/oppdatere arealrestriksjonene ved alle vannverkene. Etablere klausuleringssoner med soneinndeling knyttet til aktiviteter.
1.4	Lage skriftlige handlingsplaner for håndtering av uønskede hendelser.
1.5	Fortløpende vurdere vannverkenes sårbarhet overfor klimaendringer (tilpasse vannbehandling til evt. endring i vannkvalitet, tekniske installasjoner vs. flom/ekstremvær, mv.)
1.6	Følge opp krav til vern mot tilbakestrømning for risikoabonnenter.
1.7	Beregne lekkasjeprosent for vannverkene.
1.8	Utarbeide saneringsplan for ledninger og tilhørende kummer, inkludert felleskummer.
1.9	Årlig fornye minst 2km ledning, inkl. tilhørende (felles)kummer, etter saneringsplanen.
1.10	Oppgradering av drikkevanns-basseng etter punkter identifisert i tilhørende ROS.
1.11	Utarbeide rutiner/plan for reparasjon av sjøledninger.

Nr.	Tiltak avløp og vannmiljø
8.1	Vurdere organisering av utslippsmyndighet i kommunen.

8.2	Avklare utførelse av badevannsprøver internt i kommunen, samt utarbeide plan for prøvetaking.
8.3	Oppdatere prøvetakingsplan ved sentrum RA til 12 ganger årlig.
8.4	Utbedre prøvetakingspunkt i sentrum RA.
8.5	Utarbeide ny utslippssøknad basert på oppdatert beregning av belastning.
8.7	Gjennomføre prosjekt for kartlegging av fellesledningsnett og feilkoblinger.
8.6	Utarbeide saneringsplan, basert på registrering av fellesledninger, feilkoblinger og spillvannsledninger med andre kjente feil/mangler.
8.7	Sanere 500m ledningstrekk i året, etter plan.
8.8	Oppdatere ledningskart basert på kartlegging og registrere alle kommunale slamavskillere, utslippsledninger, pumpestasjoner, inkludert overløp.
8.9	Vurdere behov for overløpsmåling ved de kommunale pumpestasjonene.
8.10	Vurdere behov for alarm til vakt ved overløpshendelser.
8.11	Inspisere utløpspunkt til sentrum RA.
8.12	Ferdigstille oppgradering av slamavskillere og pumpestasjoner ved Bugøren/Mjosundet.
8.13	Etablere kommunal slamavskiller og eventuelt pumpestasjon ved Leira vest.
8.14	Kartlegge tilstand (tetthet) på slamavskillere i betong.
8.15	Skifte ut slamavskillere i betong med dårlig tilstand.
8.16	Vurdere løsninger for separering av spylevannet fra Nordlandet vannverk.
9.1	Utføre lovpålagt tilsyn av privat, spredt avløp: -få på plass organisasjon for dette/vurdere interkommunalt samarbeid. -vedta forskrift for lokalt spredt avløp og gebyr for tilsyn. -gjennomføre tilsyn, eksempelvis ved oppretting av prosjektstilling.

Nr	Tiltak drift og administrasjon
10.1	Måle inn ledningsnett ved arbeid i grøft, og oppdatere ledningskartet.
10.2	Ta i bruk Norsk vannstandard i kommunen.
10.3	Oppdatere/utarbeide beredskapsplan iht. punkter identifisert i ROS-analyse. Gjennomføre årlige beredskapsøvelser for drikkevannsforsyning.
10.4	Gjøre prøveresultatene for drikkevannskvaliteten lettere tilgjengelig for abonnentene.
10.5	Etablere standard praksis/kjøreregler for vurdering av eierskap (skillet mellom privat og kommunalt) på ledningsnett. Dette gjelder både for vann og avløp.

10.6	Overføre kunnskap og kompetanse hos driftspersonell og øvrige medarbeidere ved kommunalteknikk (vann og avløp) i Aure via intern kursing og skriftlige dokumenter. Det er viktig at dette blir utført før seniorpersonell går av med pensjon.
------	---

Handlingsplan

Tiltakene i planperioden er grunnlaget for handlingsplanen der tiltakene er prioritert i fire tidsperioder: 2027, 2028-29, 2030-39 og løpende. Handlingsplanen er inndelt i to kategorier, med og uten tilhørende kostnader. Budsjetterte investeringer er estimer. Jo lengre fram i tid tiltaket er, jo mer usikre er kostnadene. En del av tiltakene inngår i den daglige driften, har ukjent omfang og/eller er så langt fram i tid at budsjettering ikke er hensiktsmessig.

Konklusjon

Kommunedirektøren mener planforslaget er godt gjennomarbeid og vil være et viktig styringsdokument for å møte utfordringene innen de ansvarene kommunen har på vann- og avløpsområdene.

Vedlegg

plandokument til høring-Hovedplan vann og avløp 2027-2039

Hovedplan for vannforsyning og avløp/vannmiljø i Aure kommune - Forslag til høring